

Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра теорії і методики дошкільної та початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

М. Б. Боднар

М. Б. Боднар

«3» серпня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ
ГАЛУЗІ ТЕХНОЛОГІЇ**

*(трудове навчання з практикумом,
методика навчання інформатики)*

рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

галузь знань – *01 Освіта / Педагогіка*

спеціальність – *013 Початкова освіта*

освітньо-професійна програма – *Початкова освіта*

Кременець – 2018

Бешок Т. В. Фурман О.А. Методика навчання освітньої галузі «Технології» (*трудове навчання з практикумом, методика навчання інформатики*) : [робоча програма для студентів спеціальності 013 Початкова освіта] / Т. В. Бешок, О. А. Фурман. – Кременець, 2018. – 33 с.

Розробники : Бешок Т. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Фурман О.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти. Протокол № 1 від 31 серпня 2018 року.

Завідувач кафедри:

Т. С. Фасолько

© Бешок Т. В., 2018 рік
© Фурман О. А., 2018 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4/6	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	<i>нормативна</i>	
Модулів – 2	Спеціальність: 012 Початкова освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 180/240		Семестр	
		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,29.	Освітньо-професійна програма підготовки: бакалавр	Лекції	
		36 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		36 год.	12 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
108 год.	156 год.		
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 37,78 % / 62,22 %;

для заочної форми навчання – 13,3% / 86,7%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Трудове навчання з практикумом

Мета сформувати творчо активну особистість майбутнього вчителя для викладання трудового навчання та інформаційно-комунікаційної грамотності в початковій школі, який володіє високим рівнем педагогічної майстерності, художньої культури, системою політехнічних знань та методикою творчого пошуку, розвивати предметно-перетворювальну компетентність майбутнього вчителя початкової школи. Формування у здобувачів вищої освіти здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Завдання вивчення дисципліни «Трудове навчання з практикумом»:

- розкрити теоретико-методичні основи цілей, змісту, системи побудови, вибору методів, сучасних засобів і форм реалізації технологічної освітньої галузі;

- навчити студентів використовувати теоретичні знання для розв'язування різноманітних завдань практики, сприяти засвоєнню студентами технологічних прийомів обробки різних матеріалів;

- сприяти розвитку компетентностей майбутнього вчителя, загальноосвітнього та політехнічного кругозору;

- вивчити зміст технологічної освітньої галузі за такими змістовими лініями: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут», які систематизують очікувані результати навчання, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів;

- забезпечити ознайомлення студентів з вимогами :

для 1-2 класів: Державного стандарту початкової освіти (2018р.), концепції НУШ, Типової освітньої програми (О.Савченко), Типової освітньої програми (Р. Шиян);

для 3-4 класів: Державного стандарту загальної початкової освіти (2011р.), оновленої шкільної програми за кожним модулем та змістом навчального матеріалу в шкільних підручниках;

- виховувати у студентів навички культури праці: планувати процес виготовлення виробу, економне витрачання матеріалів, дотримання правил техніки безпеки;

- сприяти творчій ініціативі майбутніх учителів, їх умінню інтегрувати в навчально-виховний процес з трудового навчання, психолого-педагогічні знання та знання з основ сучасного виробництва;

- виховувати у студентів активність, самостійність, прагнення до творчості, любові до обраної професії.

Завдання вивчення дисципліни «Методика навчання інформатики»:

- забезпечення знання та вміння майбутніх учителів щодо: тематичного планування; розроблення методики проведення уроків різних типів; ґрунтовного вивчення студентами способів застосування в

навчальному процесі комп'ютерної техніки і відповідного програмного забезпечення, розуміння методичних ідей використання методів і засобів сучасної інформаційної технології;

- добір та аналіз інтерактивних методів та форм навчання; профільних курсів інформатики відповідно до навчальних завдань конкретного навчального закладу освіти;

- використання в освітніх цілях ресурсів і послуг глобальної мережі Інтернет;

- оцінювання результатів навчання з інформатики;

- формування в студентів комп'ютерної грамотності, яка включає знання, вміння і навички розв'язування задач за допомогою комп'ютера;

- формування і розвиток у студентів інформаційно-комунікаційної компетентності та ключових компетентностей для можливості реалізації творчого потенціалу учнів початкової школи і соціалізації їх у суспільстві;

- виховання у майбутніх вчителів початкових класів комп'ютерної грамотності та культури; творчого підходу до розв'язування проблем викладання інформатики та використання засобів НІТ у своїй майбутній діяльності, сформувати знання, вміння і навички, необхідні для самостійного аналізу навчального процесу, дослідження різноманітних методичних проблем та психолого-педагогічних ситуацій, розвинути здатність до постійної самоосвіти, наукового пошуку шляхів удосконалення процесу навчання основам інформатики.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- завдання і значення методичної роботи;

- основні компоненти методичної системи навчання інформатики в навчальному процесі загальноосвітніх навчальних закладів та зокрема початкової школи;

- чинні програми навчання інформатики, підручники і навчальні посібники, які рекомендовано до використання у навчальному процесі початкової школи;

- суть і призначення концепції навчання інформатики і стандартів навчання, знання змісту стандартів з інформатики, початкової освіти, критеріїв визначення результатів навчання;

- методичні прийоми навчання курсу інформатики та специфічні прийомами навчання окремих тем;

- принципи диференціації змісту навчання інформатики;

уміти: визначати місце педагогічних програмних засобів та програмних засобів загального призначення у навчальному процесі та приймати рішення про педагогічну доцільність їх застосування в початковій школі;

специфічні для навчання інформатики форми, функції, види визначення результатів навчання;

використовувати форми та засоби моніторингу навчального процесу, коригувати навчальний процес за результатами перевірки;

здійснювати пошук, узагальнення та застосування передового педагогічного досвіду навчання інформатики

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен оволодіти такими компетентностями та програмними результатами навчання:**

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачає застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях. ЗК3. Здатність до міжособистісного спілкування; комунікаційні навички, навички працювати як автономно, так і в команді; ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності; прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК12. Здатність оцінювати та забезпечувати належну якість виконуваних робіт.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальні (ФК)</p>	<p>ФК 2. Здатність проектувати і провадити освітній процес із врахуванням сучасного сталого розвитку суспільства та рівня розвитку особистості учня початкових класів. ФК 3. Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнення і освітні потреби особистості молодшого школяра. ФК4. Здатність створювати психолого-педагогічні умови для саморозвитку і самореалізації суб'єктів педагогічного процесу в умовах початкової школи. ФК5. Здатність реалізовувати професійно-педагогічну діяльність в умовах відкритого освітнього середовища початкової школи. ФК6. Здатність організовувати спільну діяльність і міжособистісну взаємодію суб'єктів педагогічного процесу Нової української школи. ФК 11. Здатність провадити педагогічну діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу початкової ланки освіти в умовах Нової української школи. ФК 12. Здатність впроваджувати сучасні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології у професійній діяльності. ФК 13. Здатність трансформувати і впроваджувати</p>

передовий педагогічний досвід у власній професійній діяльності у галузі початкової освіти.

ФК 18. Здатність освоювати ряд навчальних та оцінювальних освітньо-педагогічних стратегій і розуміння їх теоретичних основ.

7- Програмні результати

ПРН-1. Продемонструвати знання галузевого законодавства та нормативно-інструктивних матеріалів у сфері початкової освіти.

ПРН-2. Продемонструвати сучасні уявлення про тенденції, закономірності розвитку методик початкової освіти у контексті реалізації концепції НУШ.

ПРН-4. Володіти державною мовою як усно, так і письмово та спілкуватися іноземною мовою, здійснювати усну комунікацію в різноманітних освітніх контекстах.

ПРН-6. Здійснювати критичний аналіз теоретичної та методичної літератури в галузі початкової освіти.

ПРН-7. Проводити педагогічну освітню діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу в умовах початкової школи, організовувати навчально-виховний процес у загальноосвітньому навчальному закладі I ступеня.

ПРН-10. Вміти вести педагогічну роботу; визначати ступінь і глибину засвоєння навчального програмного матеріалу, прищеплювати учням навички самостійного опанування й поповнення знань.

ПРН-11. Користуватися різноманітними методами і формами навчання, ефективними прийомами керівництва навчально-виховною діяльністю дитячих колективів.

ПРН-12. Обґрунтовувати вибір ефективних методів і прийомів для реалізації навчально-виховного процесу та завдань наукових досліджень в галузі початкової освіти.

ПРН-14. Вивчати, аналізувати та впроваджувати передовий педагогічний досвід в практику роботи загальноосвітніх закладів.

ПРН-15. Систематично підвищувати свою професійно-педагогічну майстерність.

ПРН-16. Ефективно використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання, створювати блоги, флеш-анімації, презентації, буклети.

ПРН-17. Застосовувати на практиці знання щодо безпечної діяльності, зокрема, в природі, в галузі наукової організації й охорони праці; застосовувати інформаційні та комунікаційні, здоров'язбережувальні технології в галузі початкової освіти.

обирати ефективні форми та методи, технології роботи з ними.

ПРН-21. Продемонструвати вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ПРН-22. Створювати і підтримувати психологічно безпечне і сприятливе освітнє середовище початкової школи, що сприяє навчанню молодших учнів, незалежно від їхнього соціально-культурного та економічного контексту.

3. Програма навчальної дисципліни

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Трудове навчання з практикумом

Змістовий модуль 1. Загальні питання методики викладання трудового навчання

Тема 1. Завдання трудового навчання на сучасному етапі розвитку початкової школи, в умовах НУШ.

Вимоги суспільства до суттєвого зростання предметної, методичної та наукової компетентності випускників ЗВО, підготовки вчителя як високопрофесійного фахівця, спроможного до ефективної фахової діяльності. Розробка нових підходів, форм і методів технологічної підготовки майбутніх учителів початкової школи як складової їх професійної педагогічної освіти.

Предмет і зміст курсу «Трудове навчання з практикумом», його методологічні основи.

Нова українська школа, основні завдання, реалії та особливості впровадження змісту галузі «Технології» за змістовими лініями: ручні техніки обробки матеріалів, технічна творчість, декоративно-ужиткове мистецтво, самообслуговування та ознайомлення з інформаційно-комунікаційними технологіями.

Очікувані результати навчання, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів змістовими лініями: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут» тощо.

Ознайомлення студентів з вимогами: для 1-2 класів: Державного стандарту початкової освіти (2018р.), концепції НУШ, Типової освітньої програми (О.Савченко), Типової освітньої програми (Р. Шиян); для 3-4 класів: Державного стандарту загальної початкової освіти (2011р.), оновленої шкільної програми за кожним модулем та змістом навчального матеріалу в шкільних підручниках.

Тема 2. Підготовка вчителя до уроків трудового навчання. Аналіз шкільної програми з трудового навчання 1-4 класів. Методичне забезпечення уроків трудового навчання в умовах НУШ.

Ознайомлення з методикою трудового навчання в початкових класах. Завдання і основні розділи змісту занять з учнями початкових класів. Аналіз змісту програм занять з трудового навчання по розділах і класах. Ознайомлення з Державним стандартом, пояснювальною запискою, структурою програми трудового навчання. Аналіз Типової освітньої програми «Нової української школи». Особливості уроків трудового навчання. Типи уроків. Структура комбінованого уроку трудового навчання.

Написання конспекту уроку. Планування трудового процесу. Підготовка плану-конспекту уроку. Вибір об'єктів навчальної праці й навчальної художньо-конструкторської творчості. Реалізація в плані-конспекті мети й навчальних завдань уроку: розвиваючих, виховних і профорганізаційних. Підготовка до проведення аналізу зразка або аналога, планування процесів виконання трудового завдання й організації роботи. Педагогічні вимоги до проведення інструктажу з техніки безпеки, перевірки знань, умінь і навиків, визначення рівня творчості, активності учнів, їх самостійності. Критерії оцінювання.

Календарне планування уроків трудового навчання в умовах НУШ. Навчально-методичне забезпечення дисциплін технологічного спрямування.

Тема 3. Розвиток креативності молодших школярів на уроках трудового навчання. Методи трудового навчання.

Загальна характеристика поняття «креативність». Методичні основи розвитку креативності в учнів на уроках трудового навчання: усвідомлення, розуміння змісту навчального матеріалу, прояв фантазії, нестандартного підходу до вирішення поставленого завдання, створення сприятливого психічного, емоційного настрою, усвідомлення практичної значимості виготовленого виробу, набутих знань та вмінь – мотиваційна спрямованість діяльності.

Класифікація методів за джерелами інформації. Метод ігрових проєктів. Інструктаж – важливий метод трудового навчання. Методи, зумовлені видами діяльності учнів. Дидактичні ігри.

Тема 4. Оцінно-діагностична діяльність учителя початкових класів на уроках трудового навчання

Роль, значення та специфіка оцінювання та оцінки результатів роботи молодших школярів. Облік політехнічних знань і загально трудових умінь учнів 1-4 класів. Види перевірки знань і умінь дітей, оцінка їх репродуктивної і творчої діяльності. Критерії оцінювання. Сутність самоконтролю. Види і форми самоконтролю в процесі навчальної праці. Особливості оцінювання знань і умінь першокласників.

Змістовий модуль 2. Методика навчання молодших школярів трудових операцій

Тема 5. Методика роботи з папером

Короткі відомості з історії винайдення паперу і розвитку паперової промисловості. Види паперу і картону, застосування їх у різних сферах трудової діяльності.

Операція розмічання. Забезпечення молодших школярів графічною підготовкою. Графічна грамота – мова техніки. Графічні зображення: технічний рисунок, ескіз, креслення, лінії, умовні позначення на кресленні, їх призначення. Читання графічних зображень. Методика навчання учнів

читанню доступних для сприймання ескізів, технічних рисунків. Різання паперу і картону. Методика оволодіння прийомами обробки паперу й картону. Правила користування ножицями. Правила склеювання.

Поняття про квілінг, як особлива техніка скручування паперових смужок і формування з окремих елементів цілих картин, як плоских, так і об'ємних

Тема 6. Аплікація і художнє конструювання орнаментальних і сюжетних композицій

Аплікація як зображувальний засіб, її місце в образотворчому мистецтві та художній промисловості. Застосування аплікації в шкільній практиці. Види аплікаційних робіт. Декоративна аплікація: геометричні та рослинні орнаменти і візерунки.

Тематична аплікація; ілюстрації до українських народних казок, байок, оповідань. Мозаїка з паперу. Аплікаційні роботи в поєднанні з шрифтом.

Матеріали для аплікації: білий малювальний папір, кольоровий папір, картон, клей, клейстери; тканина, шкіра, повсть, засушені листя та квіти, солома. Технологія виконання аплікаційних робіт. Послідовність виконання аплікації: вибір натури, сюжету, візерунку, складання ескізу, виготовлення деталей аплікації, розміщення на основі, наклеювання, висушування.

Методика навчання учнів початкових класів виконанню аплікаційних робіт.

Тема 7. Палітурні роботи. Художнє конструювання книжкового блоку

Загальне поняття про поліграфічне виробництво. Історія винаходу книгодрукування. Розвиток книгодрукування в Україні.

Конструкція і елементи книги: книжковий блок, форзац, фронтиспис, титул, шмуцтитул, сигнатура, кришка, корінець блоку, обріз, слиз ура, каптал, лясе.

Визначення формату книги, альбому, папки, записника. Декоративне вирішення обкладинки. Процес виготовлення книги: набір тексту, виготовлення кліше ілюстрацій, верстка, друкування, фальцювання, зшивання книжкового блоку, виготовлення палітурки, з'єднання блоку з палітуркою.

Матеріали для палітурних робіт: картон, папір, палітурний коленкор, бунівініл, лідерін; клеї і клейстери для палітурних робіт. Обладнання та інструменти: картонажні ножі, ножиці, голки, ножівка дрібнозуба, фальцовки (гладилки); преси, підрізні та обрізні дошки, обріз-гобель, фальцлінійки.

Виготовлення книжкового блоку: складання, проклеювання і округлення корінця, обрізування блоку, виготовлення капталу і лясе. Виготовлення цільної і складеної палітурки. З'єднання книжкового блоку з палітуркою, сушіння.

Реставрація книг. Основні пошкодження книг і прийоми їх ремонту.

Методика навчання учнів початкових класів виконанню палітурних робіт, ремонту книги.

Тема 8. Методика роботи з різними матеріалами. Поняття про фетр, техніка декупаж.

Поняття про фетр, види фетру, особливості цього матеріалу. Вовняний, акриловий, бамбуковий фетр.

Поняття про декупаж, як техніку декорування предметів інтер'єру, тканини, дерева, скла за допомогою паперової аплікації. 3-D композиції та технології їх виготовлення. Зворотний декупаж.

Поняття про трудову операцію. Теоретико-методичні основи ознайомлення молодших школярів із особливостями виконання виробів із різних матеріалів: природного матеріала, пластиліна і глини, дрота і жерсті, пластмас. Правила безпечної праці молодших школярів.

Тема 9. Техніка малювання на воді – ебру.

Поняття про техніку малювання на воді – ебру. Історія виникнення ебру, інструменти та матеріали. Особливості перенесення малюнка на папір, шкіру, тканину, метал, скло. Арт-терапевтичні особливості використання техніки ебру у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Тема 10. Lego конструювання. Виготовлення виробів з ниток, шнура і сутажу

Оволодіння загальними способами дій у різних видах діяльності, зокрема на розвиток і вдосконалення зорово-моторної координації. Навчальні посібники «Шість цеглин», «Гра по-новому, навчання по-іншому». Використання виробів, виготовлених із ниток, у побуті. Ручне килимарство. Художні вироби в техніці макраме.

Матеріали, інструменти і пристосування для роботи з нитками, шнурами і сутажем. Плетіння плоских і круглих виробів у три і чотири пасма. технологія виготовлення міні-гобелену. Плетіння із використанням найпростішого човника.

Плетіння в техніці макраме. Розрахунок довжини ниток при плетінні виробів. Кріплення ниток і шнура на основі. Види основних вузлів, прийоми їх виконання. Графічне позначення структури плетіння макраме.

Методика навчання учнів початкових класів звиванню і плетінню в три і чотири пасма. Навчання виготовленню виробів у техніці макраме, ручного килимарства.

Модуль 2. Методика викладання інформатики

Змістовий модуль 3. Загальна методика викладання інформатики

Тема 1. Предмет дисципліни. Визначення мети, змісту і задач курсу. Методична система.

Методика навчання інформатики як наука і як навчальний предмет у вищому педагогічному навчальному закладі. Мета викладання інформатики в початковій школі. Цілі і завдання навчання інформатики. Загальноосвітнє та загальнокультурне значення курсу інформатики. Виховна, практична, розвивальна мета викладання інформатики.

Тема 2. Навчальні програми курсу. Навчально-методичне забезпечення курсу

Державний стандарт початкової освіти. Концепція НУШ. Структура навчання інформатики.

Теоретичний компонент змісту навчання. Програмне забезпечення курсу інформатики. Огляд та порівняльна характеристика програмного забезпечення уроків інформатики.

Тема 3. Принципи, методи, засоби і форми навчання інформатики.

Принципи навчання інформатики. Методи навчання інформатики. Спеціальні методи навчання інформатики. Форми організації навчальної діяльності учнів.

Засоби навчання. Аналіз підручників і посібників з інформатики, які рекомендовані для використання у початковій школі. Методика ознайомлення учнів з навчальним матеріалом цих підручників. Методика роботи з підручниками. Методика роботи з зошитами.

Тема 4. Структура уроку інформатики у початковій школі та методика його проведення.

Специфіка та структура уроку інформатики у початковій школі та аналіз його складових. Методика проведення окремих етапів уроку інформатики. Підготовка вчителя до уроку.

Особливості уроку з використанням комп'ютерних засобів навчання. Вибір оптимального типу уроку при використанні комп'ютерної техніки. Організація і проведення різних типів уроків з інформатики. Методика проведення нестандартних типів уроків інформатики.

Методика проведення динамічних вправ.

Тема 5. Методичне, дидактичне та програмне забезпечення пропедевтичного курсу інформатики.

Оцінка і методика використання методичного, дидактичного та програмного забезпечення курсу. Вимоги та рекомендації щодо організації

фізкультхвилинок та релаксації. Оформлення конспекту уроку інформатики. План уроку, його основні складові.

Форми організації навчальної діяльності учнів при навчанні інформатики. Добір форм навчання, нові форми навчального процесу, використання методу навчальних (телекомунікаційних) проєктів. Поєднання колективних і індивідуальних видів навчальної діяльності на уроках інформатики. Самостійна робота учнів.

Тема 6. Організація оцінювання результатів навчання з інформатики.

Основні концепції організації й управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів. Використання діяльнісної теорії навчання та теорії поетапного формування розумових дій при навчанні інформатики та інформаційних технологій.

Види і форми перевірки результатів навчання за умов 12-тибальної системи оцінювання (поточна, тематична, підсумкова). Критерії оцінювання (рівні засвоєння, якісні характеристики знань і умінь учнів). Комп'ютер як засіб для перевірки і оцінювання результатів навчання.

Перевірка і оцінювання результатів вивчення інформатики та інформаційних технологій. Психолого-дидактичний аналіз помилок учнів при навчанні та шляхи їх попередження і усунення.

Змістовий модуль 4. Зміст, методика викладання інформатики в молодших класах

Тема 7. Особливості та вимоги до облаштування кабінету інформатики.

Положення про кабінет інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій навчання загальноосвітніх навчальних закладів. Методичні рекомендації щодо облаштування і використання кабінету інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій загальноосвітніх навчальних закладів. Перелік нормативних документів. Санітарно-гігієнічні вимоги.

Тема 8. Особливості вивчення апаратного забезпечення комп'ютерної техніки.

Методика ознайомлення учнів із правилами поведінки і безпеки життєдіяльності (БЖ) в комп'ютерному класі. Вивчення будови комп'ютерної техніки на уроці в початковій школі.

Оформлення та використання наочного забезпечення при вивченні апаратної складової комп'ютерної техніки.

Тема 9. Методика формування початкових навиків роботи з комп'ютером.

Методика ознайомлення учнів з поняттям про повідомлення, інформацію та інформаційні процеси. Методика формування в учнів навичок роботи з елементарними об'єктами графічного середовища операційної системи. Файли та папки. Вікна та операції над вікнами.

Тема 10. Методика вивчення програмного забезпечення для опрацювання графіки та тексту у початковій школі.

Графічний редактор. Типи графіки. Об'єкти. Технологія побудови найпростіших зображень з використанням інструментів графічного редактору. Взаємозв'язок з вивченням елементів геометрії.

Методика ознайомлення учнів із роботою текстового редактора. Формування навичок роботи з клавіатурою та найпростішими текстовими редакторами. Правила опрацювання тексту на комп'ютері.

Тема 11. Методика ознайомлення учнів з поняттям та основними можливостями глобальної мережі Інтернет.

Правила пошуку даних в Інтернеті. Збереження даних, знайдених в Інтернеті. Правила безпечної роботи в Інтернеті. Правила і етикет електронного листування. Дотримання авторського права.

Тема 12. Методика навчання програмних засобів для створення комп'ютерних презентацій.

Технологія створення та редагування простих презентацій. Технологія створення проектів. Етапи виконання навчального проекту. Методика формування алгоритмічного, логічного та критичного мислення учнів початкових класів на уроках інформатики. Ознайомлення учнів із поняттям «алгоритм» і виконавці. Висловлювання. Алгоритми з розгалуженням і повторенням. Методика створення алгоритмів.

Тема 13. Психолого-педагогічний аспект розвитку творчих здібностей учнів початкових класів.

Робота з розвивальними програмами. Методика організації інтегрованих уроків з використанням обчислювальної техніки у початковій школі.

Методика використання педагогічного програмного забезпечення з метою формування навичок роботи з комп'ютерною технікою, навичок роботи з різними програмними засобами підтримки вивчення інших предметів початкової школи, а також для розв'язування практичних завдань з цих предметів.

Робота з комп'ютерними програмами на підтримку вивчення української мови, іноземної мови, математики, образотворчого мистецтва, музики тощо.

Тема 14. Використання інформаційно-комунікаційних технологій при підготовці до уроку.

Особливості використання мультимедійних засобів і програм на уроці в початковій школі. Створення електронних дидактичних матеріалів. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для оцінювання навчальних досягнень учнів. Методика організації позакласних заходів з використанням інформаційнокомунікаційних технологій для учнів початкових класів.

Тема 15. Психолого-педагогічний аспект розвитку творчих здібностей учнів початкових класів.

Робота з розвивальними програмами. Методика організації інтегрованих уроків з використанням обчислювальної техніки у початковій школі.

Методика використання педагогічного програмного забезпечення з метою формування навичок роботи з комп'ютерною технікою, навичок роботи з різними програмними засобами підтримки вивчення інших предметів початкової школи, а також для розв'язування практичних завдань з цих предметів.

Робота з комп'ютерними програмами на підтримку вивчення української мови, іноземної мови, математики, образотворчого мистецтва, музики тощо.

4. Структура навчальної дисципліни

Модуль 1. Трудове навчання з практикумом

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма / заочна форма				
	Усього\д д./з.	у тому числі			
л		п	лаб.	с.р.	
Модуль 1. Трудове навчання з практикумом					
Змістовий модуль 1. Загальні питання методики викладання трудового навчання					
Тема 1. Завдання трудового навчання на сучасному етапі розвитку початкової школи, в умовах НУШ		3 / 1	2 / 1		6 / 8
Тема 2. Підготовка вчителя до уроків трудового навчання. Аналіз шкільної програми з трудового навчання 1-4 класів. Методичне забезпечення уроків трудового навчання в умовах НУШ.		2 / 1	2 / 1		6 / 8
Тема 3. Розвиток креативності молодших школярів на уроках трудового навчання		1 / 1	1 / 1		5 / 8
Тема 4. Оцінно-діагностична діяльність учителя початкових класів на уроках трудового навчання		1	1		5 / 8

Змістовий модуль 2. Методика навчання молодших школярів трудових операцій					
Тема 5. Методика роботи з папером				1	5 / 7
Тема 6. Аплікація і художнє конструювання орнаментальних і сюжетних композицій		1 / 1		1 / 1	5 / 7
Тема 7. Палітурні роботи. Художнє конструювання книжкового блоку		2		2	6 / 8
Тема 8. Методика роботи з різними матеріалами. Поняття про фетр, техніка декупаж.		2 / 1		2 / 1	6 / 8
Тема 9. Техніка малювання на воді – ебру.		2		2	6 / 8
Тема 10. Lego конструювання. Виготовлення виробів з ниток, шнура і сутажу		2 / 1		2 / 1	6 / 8
Усього годин		18 / 12		18 / 12	54 / 78

Модуль 2. Методика навчання інформатики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	с.р.		л	п	лаб.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Змістовий модуль 3. Початковий курс інформатики як навчальний предмет											
Тема: Методична система початкового курсу інформатики. Облаштування кабінету інформатики. Санітарно-гігієнічні вимоги до проведення уроків інформатики		2				6		1	1		8
Тема: Загальні питання методики навчання інформатики.		2	2			6		1	1		9
Тема: Структура навчання інформатики в початковій школі. Аналіз програм з інформатики		2	2			6		1	1		9
Тема: Програмне забезпечення початкового курсу інформатики.		2	2			6		2	2		9
Разом за змістовим модулем 1	32	8	6			24					35
Змістовий модуль 4. Впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес початкової школи											

Тема: Методика навчання поняття інформації та інформаційних процесів. Методика формування поняття інформаційної системи		2	4		6		1	1		9
Тема: Методика реалізації змістової лінії комп'ютер та інші пристрої.		2	2		6		2	2		9
Тема: Методика реалізації змістової лінії інформаційні технології навчання		4	2		6		2	2		8
Тема: Ознайомлення учнів з поняттям «алгоритму». Методика створення алгоритмів.		2	2		6		2	2		9
Тема: Психолого-педагогічний аспект розвитку творчих здібностей учнів початкових класів.			2		6		2	2		8
Разом за змістовим модулем 2	58	10	12		30					43
<i>Усього годин</i>		18	18		54		12	12		78

5. Теми практичних занять

Модуль 1. Трудове навчання з практикумом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навчання
1.	Календарне планування уроків трудового навчання в початковій школі. Аналіз оновленої навчальної програми для початкової школи. НУШ – реалізація освітньої галузі «Технології»	2
2.	Підготовка конспекту та проведення занять з трудового навчання в умовах НУШ.	2
3.	Методика формування елементів графічної грамоти у молодших школярів	2
4.	Світ ремесел. Ручні техніки обробки матеріалів	2
5.	Технічна творчість і техніка. Світ технологій	2
6.	Конструювання виробів із різних матеріалів. Художня обробка фольги. Поняття про фетр, техніка декупаж.	2

7.	Процес виготовлення книги	2
8.	Конструювання та технічне моделювання. Переваги та техніки навчання з Lego-конструювання».	2
9.	Навчання виготовленню виробів у техніці макраме, ручного килимарства	2
Усього		18

Модуль 2. Методика навчання інформатики

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Методична система навчання інформатики в початковій загальноосвітній школі. Стандарт шкільної освіти з інформатики. Особливості сучасної шкільної програми з інформатики	2
2.	Аналіз змісту шкільних підручників. Аналіз змісту зошитів на друкованій основі Аналіз змісту комп'ютерної підтримки та програмного забезпечення курсу	2
3.	Створення блогу вчителя інформатики	2
4.	Підготовка вчителя до уроку. План-конспект уроку. Спостереження уроку інформатики. Використання інформаційно-комунікаційних технологій при підготовці до уроку	2
5.	Створення опорного конспекту (карта знань, презентація, схема)	2
6.	Створення презентації вчителя	2
7.	Знайомство з програмним комплексом «Сходи до інформатики» та розробка	2
8.	Використання проектної технології у початковій школі. Методика навчання молодших школярів створенню презентацій.	2
9.	Організація фізкультхвилин та релаксації як обов'язкових структурних елементів уроку інформатики	2
		18

Методичні рекомендації до проведення семінарсько-практичних занять

Мета семінарських занять – розширення у студентів інформування до загальної проблематики курсу, озброєння сукупністю вмій придбання нової наукової інформації, формування навичок роботи з різними джерелами інформації (законодавчими, нормативними документами, програмами виховання, навчання і розвитку дітей, науковими, навчальними, методичними джерелами, періодикою), перетворення інформації та подання її в різних формах (виступ, цитата, теза, анотація, реферат тощо).

Семінарські заняття проходять у вигляді «Круглого столу», де студенти проявляють самостійність та творчу активність, спрямовану на розширення та деталізацію знань, здобутих на лекціях, та формування вміння висловлювати особисту точку зору й аргументувати її.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ:

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент здатен на рецензію відповіді іншого студента; має навички самостійного опрацювання матеріалу.

4 бали – студент має ґрунтовні й міцні знання, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне

ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

6. Самостійна робота

Модуль 1. Трудове навчання з практикумом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навчання
1.	Завдання трудового навчання на сучасному етапі розвитку початкової школи	6
2.	Підготовка вчителя до уроків трудового навчання	6
3.	Типи, структура уроків	6
4.	Розвиток креативності молодших школярів на уроках трудового навчання	6
5.	Оцінно-діагностична діяльність учителя початкових класів на уроках трудового навчання	6
6.	Тематична аплікація; ілюстрації до українських народних казок, байок, оповідань.	6
7.	Конструкція і елементи книги: книжковий блок, форзац, фронтиспис, титул, шмуцтитул, сигнатура, кришка, корінець блоку, обріз, слиз ура, каптал, лясе	6
8.	Методика роботи з папером.	6
9.	Методика роботи з різними матеріалами.	6
Усього		54

Завдання для ІНДЗ

1. Написати есе на тему: Організація робочого місця учнів з дотриманням ергомічних умов;
2. Розробити методичні поради для вчителів на тему: «Організація занять з трудового навчання з особливими освітніми потребами».
3. Розробити інтегрований план-конспект уроку навчання в умовах інклюзивного навчання з трудового навчання.
4. Написати есе: Якими компетентностями повинні володіти діти при вивченні теми «квілінг»?
5. Розробити майстер-клас з трудового навчання для дітей 4 класу по виготовленню іграшки з фетру.
6. Проаналізувати посібник – «Шість цеглин» та розробити методичні рекомендації для батьків щодо роботи з Lego- конструктором.

7. Зобразити поетапну технологію виготовлення рухомої іграшки для дітей початкових класів.
8. Дослідити особливості регіональної вишивки України та скласти узагальнюючу таблицю.
9. Скласти план прес-конференції для батьків на тему: «Переваги та техніки навчання з Lego-конструювання».
10. Розробити методичні рекомендації для майбутніх учителів: «Проектна робота на уроках трудового навчання та в позаурочний час».
11. Розробити поетапну інструкцію виготовлення виробу із бісеру.
12. Проаналізувати концепцію НУШ.

6. Самостійна робота

Модуль 2. Методика навчання інформатики

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розвиток освітньої галузі "Інформатика" і добір змісту освіти при підготовці вчителів інформатики...	2
2.	Методи навчання в системі методичної підготовки вчителя	2
3.	Форми навчання в системі методичної підготовки вчителя	2
4.	Засоби навчання в системі методичної підготовки	2
5.	Підготовка майбутніх вчителів до використання комп'ютерних телекомунікацій	2
6.	Добір змісту навчання та методів навчання	2
7.	Створити електронний конспект з матеріалу, знайденому в Інтернеті на тему „Комп'ютер як новітній засіб на уроках в початковій школі” – підготувати мультимедійну презентацію	2
8.	Проаналізувати інтерактивну, активну і пасивну моделі навчання учнів у школі. Зробити висновок.	
9.	У збірнику програм з інформатики (вид.ЗОІППО) знайти і проаналізувати програми з інформатики для початкової школи (3-4 програми) – знайти схоже і відмінне у послідовності викладу матеріалу, змісту програми, побудові.	2
10.	Діяльнісний підхід у навчанні інформатики. Роль загальних розумових дій і прийомів розумової діяльності у навчанні інформатики.	2
11.	Обладнання шкільного кабінету інформатики.	2
12.	Організація оцінювання результатів навчання з	1

	інформатики	
13.	Позакласні форми навчання інформатики: гуртки, факультативи, конкурси, участь у проектах, олімпіади.	1
14.	Методика використання пакетів прикладних програм навчального призначення.	2
15.	Міжпредметні та внутріпредметні зв'язки.	2
16.	Навчальні телекомунікаційні проекти Використання телеконференцій та спілкування у режимі реального часу. Дидактичні властивості комп'ютерних телекомунікацій.	2
17.	Організація і форми проведення лабораторних робіт при вивченні інформаційних технологій. Лабораторні роботи при вивченні теми "Глобальна мережа Інтернет".	2
18.	Реалізація міжпредметних зв'язків через розв'язання задач.	2
	Разом	54

7. Методи навчання

Лекція, пояснення, евристично-дедуктивна та евристично-індуктивна бесіди, репродуктивна бесіда, бесіда із застосуванням прийому аналогії, самостійно-пошуковий, метод проблемного викладу знань, навчальна дискусія з поєднанням наочних методів навчання (ілюстрування, демонстрування, вирішення прикладів біля дошки) та використанням сучасних інтерактивних засобів навчання (електронних гіпертекстових документів, мультимедійних розробок). дослідницькі, інформаційні, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії.

8. Методи контролю

Поточне тестування; оцінка за проект (ІНДЗ); контрольні роботи, самостійні роботи, усне опитування, оцінка за творче завдання, підсумковий тест. Оцінювання результатів виконання практичних робіт; оцінювання самостійної роботи студентів; оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання.

1. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1. Трудове навчання з практикумом

Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Сума
Тематичне опитування (т. 1-4)	ТК	Тематичне опитування (т. 5-9)	ТК	

20	30	25	25	100
----	----	----	----	-----

Модуль 2. Методика навчання інформатики

Поточне тестування та самостійна робота									ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2							
Л1	Л2	Л3	Л4	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9		
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

Модуль 2. Методика навчання інформатики

10. Критерії оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти

Відповіді студентів на практичних заняттях і результати самостійної роботи протягом семестру оцінюються в балах від 1 до 10.

Початковий рівень досягнень (1-2 бали): студент фрагментарно відтворює менш як половину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; може обрати правильний варіант відповіді (на рівні «так-ні»); з допомогою викладача виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами (може самостійно знайти відповідь у тексті підручника), не має сформованих умінь та навичок; виконує 30 % від загальної кількості завдань.

Середній рівень досягнень (3-4 бали): студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу; виконує 65 % від загальної кількості завдань.

Достатній рівень досягнень (5-6 бали): знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку; вміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями; здатен рецензувати відповіді іншого студента; може опрацьовувати матеріал

самостійно, вмiє пiдготувати реферат та захищати його найважлившi положення; виконує 85 % вiд загальної кiлькостi тестiв.

Високий рiвень досягнень (7-8 балiв): студент володiє глибокими та мiцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуацiях; може визначати тенденцiї та суперечностi процесiв; робить аргументованi висновки; критично оцiнює окреми новi факти, явища, iдеї; використовує додатковi джерела та матерiали; самостiйно визначає окреми цiлi власної навчальної дiяльностi; виконує творчi завдання; вiдрiзняє упереджену iнформацiю вiд об'єктивної; здатен сприйняти iншу позицiю як альтернативну; самостiйно знаходить iнформацiю (наукова лiтература, газетно-журнальнi публiкацiї, iнтернет, мультимедiйнi програми тощо); вiльно оперує термiнологiєю; самостiйно оцiнює рiзноманiтнi життєвi явища i факти, виявляючи особисту позицiю щодо них; виконує 100 % вiд загальної кiлькостi завдань.

Наприкiнцi семестру здається диференцiйований залiк (екзамен), до якого допущенi тiльки тi студенти, якi не мають пропускiв занять без поважних причин, незадовiльних оцiнок по жоднiй з тем або все вiдпрацювали, та здали самостiйну роботу.

Шкала оцiнювання знань та вмiнь студентiв пiд час пiдсумкового контролю

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За iнститутською шкалою	Екзаменацiйна оцiнка	
			Результати поточного та промiжного контролю	Результати здачi екзамену
A	Вiдмiнно	90 – 100	27 – 30	63 – 70
B	Добре	82 – 89	24 – 26	58 – 62
C	Добре	75 – 81	22 – 23	53 – 57
D	Задовiльно	67 – 74	20 – 21	47 – 52
E	Задовiльно	60 – 66	18 – 19	42 – 46
FX	Незадовiльно	35 – 59	10 – 17	25 – 41
X	Незадовiльно	1 – 34	1 – 9	1 – 24

Критерiї оцiнювання за національною шкалою

Вiдмiнно (A) – має мiцнi знання з дисциплiни; вiльно орiєнтується у теоретичних ключових поняттях змiстового модуля, теми; вмiло й упевнено, з незначною кiлькiстю помилок застосовує знання в практичних ситуацiях; виявляє рiзноманiтнi творчi умiння застосування знань, навичок в навчально-дослiднiй i практичнiй дiяльностi.

Добре (B) – має добрi знання з дисциплiни, з частковими помилками; достатньо впевнено, в загальному вiрно орiєнтується у теоретичних ключових поняттях змiстового модуля, теми; упевнено, лише з кiлькама суттєвими помилками застосовує знання в практичних ситуацiях; виявляє

творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній і практичній діяльності.

Добре (С) – студент дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й оцінка «Добре (В)», але допускає неістотні, другорядні помилки та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу.

Задовільно (D) (задовільно; достатньо) – має непогані, мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному достатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання в практичних ситуаціях; виявляє творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній і практичній діяльності зі значною кількістю недоліків.

Задовільно (E) (задовільно) – студент виявляє знання і розуміння основних положень курсу, але викладає матеріал не досить повно і допускає значні помилки; відчуває труднощі при виконанні практичних завдань; відповіді подані нелогічно.

Незадовільно (FX) (з можливістю повторного складання; з обов'язковим повторним курсом) – не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань в практичних ситуаціях; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній і практичній діяльності.

9. Методичне забезпечення

Ефективна реалізація програми передбачає наявність таких основних умов:

■ державні закони, нормативні документи, навчальні підручники, навчально-методичні посібники для навчальних педагогічних закладів, монографії;

■ періодичні публікації з актуальних питань, посібники, розроблені для студентів (тематичні розробки модулів, структурно-логічні схеми навчальних тем, приклади конспектів занять і зразки творчих робіт, таблиці з орієнтовним плануванням та інші);

■ тексти лекцій, розробка практичних занять, тексти комплексних контрольних робіт, картки тематичного контролю з кожного змістового модуля, питання до заліка.

10. Рекомендована література

Модуль 1. Трудове навчання з практикумом

Базова:

1. Бібік Н. М. Підручник «Я у світі». 4 клас / Н. М. Бібік, Т. Є. Бойченко, Н. С. Коваль.– Харків: Основа, 2015. – 143 с.

2. Бібік Н. М. Підручник «Я у світі». 3 клас / Н. М. Бібік. – Харків: Основа, 2013. – 165 с.
3. Бібік Н. М. Робочий зошит «Я у світі». 4 клас. / Н. М. Бібік, Г. П. Бондарчук. – Харків: Основа, 2015. – 64 с.
4. Бібік Н. М. Я досліджую світ. Підручник інтегрованого курсу для 1 класу. У 2-х частинах / Бібік Н. М., Бондарчук Г. П.
5. Бібік Н. М. Я досліджую світ. Підручник для 2 класу. У 2-х частинах. Частина 1 (Бібік Н. М., Бондарчук Г. П.). Частина 2 (Корнієнко М. М., Крамаровська С. М., Зарецька І. Т.).
6. Бібік Н. М. Я досліджую світ. Робочий зошит до підручника / Бібік Н. М., Бондарчук Г. П. У 2-х частинах.
7. Будна Н. О. Я досліджую світ : підручник інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. сер. освіти у 2 ч. Ч 1. / Н. О. Будна, Т. В. Гладюк, С. Г. Заброцька, Н. Б. Шост. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2018. 96 с.: іл.
8. Будна Н. О. Я досліджую світ : підручник інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. сер. освіти у 2 ч. Ч 2. / Н. О. Будна, Т. В. Гладюк, С. Г. Заброцька, Н. Б. Шост. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2018. 96 с.: іл.
9. Веремійчик І. М. Методика трудового навчання в початковій школі. К. : Освіта, 2004. 278 с.
10. Веремійчик І. М. Творчість на кінчиках пальців. Тернопіль : Мальва-ОСО, 2002. 108 с.
11. Грущинська І. В. Я досліджую світ. Підручник інтегрованого курсу для 1-го кл. закл. заг. сер. осв. (у 2-х част.) Ч. 1. / І. В. Грущинська, З. М. Хитра, І. І. Дробязко. К. : УОВЦ «Оріон», 2018. 112 с.: іл.
12. Грущинська І. В. Я досліджую світ. Підручник інтегрованого курсу для 1-го кл. закл. заг. сер. осв. (у 2-х част.) Ч. 2. / І. В. Грущинська, З. М. Хитра, І. І. Дробязко. К. : УОВЦ «Оріон», 2018. 112 с.: іл.
13. Іщенко О. Л. Я досліджую світ: підр. для 1-го кл. закл. заг. сер. осв. (у 2-х част.): Ч. 1. / О. Л. Іщенко, О. М. Ващенко, Л. В. Романенко, О. М. Кліщ. Київ : Літера ЛТД, 2018. 112 с.
14. Іщенко О. Л. Я досліджую світ: підр. для 1-го кл. закл. заг. сер. осв. (у 2-х част.): Ч. 2. / О. Л. Іщенко, О. М. Ващенко, Л. В. Романенко, О. М. Кліщ. Київ : Літера ЛТД, 2018. 112 с.
15. Методика трудового навчання : проектно-технологічний підхід : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренко. Умань : СПД Жовтий, 2008. 216 с.
16. Молотова В. Н. Декоративно-прикладное искусство: уч. пос. К. 2010. 288 с.
17. Нова українська школа : поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>
18. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>

- 19.Опис ключових змін в оновлених програмах початкової школи: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pochatkova/opus-klyuchovyh-zmin.pdf>.
- 20.На допомогу вчителеві початкових класів. 1-4 класи: для загальноосвітніх навчальних закладів України. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2016 160 с.
- 21.Оновлені програми для початкової школи 1-4 класів («Трудове навчання» (1-4 кл.) та «Я у Світі» 3-4 кл. (ОНОВЛЕНІ): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
- 22.Савченко О. Дидактика початкової школи / О. Савченко. К., 1999. 422 с.
- 23.Сліпець О. Б. Я у світі: конспекти уроків: 4 кл. до підр. Бібік Н. М. / О. Б. Сліпець. Тернопіль: Навч. кн. Богдан, 2017. –112 с.
- 24.Сидоренко В. К., Котелянець Н. В. Трудове навчання: підручник: 1 клас. К.: СИЦІЯ, 2012. 128 с.
- 25.Сидоренко В. К., Котелянець Н. В., Агеєва О. В. Трудове навчання: підручник: 3 клас. К.: СИЦІЯ, 2013. 128 с.
- 26.Сидоренко В. К., Котелянець Н. В. Трудове навчання: підручник: 2 клас – К.: СИЦІЯ, 2012. – 127 с.
- 27.Сидоренко В. К., Котелянець Н. В., Агеєва О. В. Трудове навчання: підручник: 4 клас. К.: СИЦІЯ, 2015. 60 с.
- 28.Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науч.-метод. пособие / О. І. Помету, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Помету. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
- 29.Терещук А. І. Трудове навчання: методичні та дидактичні матеріали / А. І. Терещук, О. М. Коберник. Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 160 с.
- 30.Тименко В. П., Веремійчик І. М. Трудове навчання: підручник: 1 клас. К.: Генеза, 2012. 111 с.
- 31.Тименко В. П., Веремійчик І. М. Трудове навчання: підручник: 4 клас. К. Генеза, 2015. 104 с.
- 32.Тименко В. П., Веремійчик І. М. Трудове навчання: підручник: 2 клас. К.: Генеза, 2012. 159 с.
- 33.Тименко В. П. Методика викладання художньої праці в початкових класах: навч. метод. пос. К.: Спалах, 2000. 72 с.
- 34.Тименко В. П., Веремійчик І. М. Трудове навчання: підручник: 3 клас. К.: Генеза, 2013. 106 с.
- 35.Трудове навчання: підручник / Сидоренко В. К., Котелянець Н. В. – Київ: СИЦІЯ, 2012.
- 36.Трудове навчання: підручник / Сидоренко В. К., Котелянець Н. В., Агеєва О. В. Київ: СИЦІЯ, 2013.

37. Трудове навчання : підручник / Веремійчик І. М., Тименко В. П. Київ : Генеза, 2015.
38. Шутяк В. Г. Методика викладання трудового навчання в початковій школі. Рівне : РДГУ, 2002. 278 с.
39. Я досліджую світ : підр. інтегрованого курсу для 1-го кл. закл. заг. сер. осв. : (у 2-х ч.): Ч. 1. / Гільберг Т. та ін. Київ : Генеза, 2018. 112 с.
40. Я досліджую світ : підр. інтегрованого курсу для 1-го кл. закл. заг. сер. осв. : (у 2-х ч.): Ч. 2. / Гільберг Т., Тарнавська С., Гнатюк О., Павич Н. Київ : Генеза, 2018. 112 с.

Допоміжна:

1. Ботюк О. Ф. Декоративні кошики. Конструювання з паперу. Тернопіль : навчальна книга. Богдан, 2002. 12 с.
2. Ботюк О. Ф. ДЕРЕВОЗНАВСТВО : навчальний посібник. Тернопіль : Астон, 2002. 100 с.
3. Ботюк О. Ф. Конструювання з паперу методом орігамі. Тернопіль : навчальна книга. Богдан, 2002. 64 с.
4. Веремійчик І. М. Майстрик і Майстринка. 2 клас. К. : Освіта, 1997. 128 с.
5. Веремійчик І. М. Майструй і твори. 3 клас. К. : Освіта. 128 с.
6. Денисенко О. П. Трудове навчання. 2 клас. К. : Освіта, 2007. 122 с.
7. Денисенко О. П. Трудове навчання. 3 клас. К. : Освіта, 2008. 128 с.
8. Інноваційні підходи до викладання предмету «Я у світі». Режим доступу до публікації: library.iprpro.com.ua/.../Інноваційні%20підходи%20до%20викладання%20предмета%20 Назва з екрану.
9. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. К. : Абрис, 1997. 416 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України . 2016 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Опис ключових змін в оновлених програмах початкової школи: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pochatkova/opys-klyuchovyh-zmin.pdf> С. 28 - 33.
4. Оновлені програми для початкової школи 1-4 класів («Природознавство» (1-4 кл) та «Я у Світі» 3 - 4 кл. (ОНОВЛЕНІ):

Модуль 2. Методика навчання інформатики

11. Рекомендована література

Базова

1. Баженов, В. А. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології [Текст]: підручник для студентів ВНЗ / В. А. Баженов, П. П. Лізунов, А. С. Резніков та ін.; наук. ред. Г. А. Шинкаренко, О. В. Шишов. – 3-є вид. – К.: Каравела, 2011. – 591 с.
2. Валецька, Т. М. Інформатика та комп'ютерна техніка в лабораторних роботах [Текст]: навч. посібник: У 3-х ч. Ч. 1 / Т. М. Валецька, П. І. Бабій, І. А. Григоришин та ін.; за ред. Т. М. Валецької. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 344 с..
3. Валецька, Т. М. Інформатика та комп'ютерна техніка в лабораторних роботах [Текст]: навч. посібник. Ч. II / Т. М. Валецька, І. А. Григоришин, Я. М. Барасюк, Н. В. Баловсяк; за ред. Т. М. Валецької. – К.: Дакор; КНТ, 2008. – 536 с.
4. Глинський, Я. М. Інтернет. Сервіси, HTML і web-дизайн [Текст]: навч. посібник / Я. М. Глинський, В. А. Ряжська. – Львів: Деол, 2002. – 168 с.
5. Глинський, Я. М. Практикум з інформатики [Текст]: навч. посібник / Я. М. Глинський. – 9-е вид., оновл. – Львів: СПД Глинський, 2006. – 295 с.
6. Глинський, Я. М. Практикум з інформатики [Текст]: навч. посібник / Я. М. Глинський. – 8-е вид., оновл. – Львів: СПД Глинський, 2005. – 296 с.
7. Жалдак М.І. Інформаційні технології: Навчально-методичний посібник / М.І. Жалдак, О.А. Хомік, І.В. Володько. К.: РННЦ „ДІНІТ”, 2003. – 124 с.
8. Іванов, В. Г. Основи інформатики та обчислювальної техніки [Текст]: підручник для студентів ВНЗ / В. Г. Іванов, В. В. Карасюк, М. В. Гвозденко; за заг. ред. В. Г. Іванова; Національний університет "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". – Х.: Право, 2012. – 310 с. – 38,00.
9. Карпенко, С. Г. Інформаційні системи і технології [Текст]: навч. посібник для студентів ВНЗ / С. Г. Карпенко, В. В. Попов, Ю. А. Тарнавський, Г. А. Шпортюк. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2007. – 189 с.

10. Клименко, О. Ф. Інформатика та комп'ютерна техніка [Текст] : навч.-метод. посібник / О. Ф. Клименко, Н. Р. Головка, О. Д. Шарапов ; за ред. О. Д. Шарапова. – К. : КНЕУ, 2002. – 534 с. – 32,00.
11. Косинський, В. І. Сучасні інформаційні технології [Текст] : навч. посібник для студентів ВНЗ / В. І. Косинський. – 2-е вид., випр. – К. : Знання, 2012. – 318 с.
12. Литвин, І. І. Інформатика: теоретичні основи і практикум [Текст] : підручник для студентів ВНЗ / І. І. Литвин, О. М. Конончук, Ю. Л. Дещинський. – Львів : Новий Світ-2000, 2004. – 298 с.
13. Мамченко, С. Д. Основи інформатики та обчислювальної техніки [Текст] : практикум / С. Д. Мамченко, В. А. Лдинець. – К. : Знання, 2007. – 294 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
14. Медіаграмотність у початковій школі: посібник для вчителя / Волошенюк О. В., Ганик О. В., Голощачова В. В., Дегтярьова Г.А, Іванова І. Б., Кожанова А. Ю., Пиза Г. Ю., Шкробець О. О, Янкович О. І. / За редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф. – Київ : ЦВП, АУП, 2018 — 234 с.
15. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики. Ч. 1. Загальна методика навчання інформатики / Н.В. Морзе. – К.: Навчальна книга, 2003. – 254 с.
16. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики. Ч. 2. Методика навчання інформаційних технологій / Н.В. Морзе. – К.: Навчальна книга, 2003. – 287 с.
17. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики. Ч. 3. Методика навчання основним послугам глобальної мережі Інтернет / Н.В. Морзе. – К.: Навчальна книга, 2003. – 230 с.
18. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики: Посібник для студентів пед. університетів / Н.В. Морзе. – К.: Курс, 2002. – 895 с.
19. Руденко В.Д. Практичний курс інформатики / За ред. В.М. Мадзігона. – К.: Фенікс, 1997.
20. Руденко, В. Д. Практичний курс інформатики [Текст] : навч.-метод. посібник / В. Д. Руденко, О. М. Макаруч, М. О. Патланжоглу ; за ред. В. М. Мадзігона. – К. : Фенікс, 2001. – 370 с.

Базова

Допоміжна

1. Авербух А.В. Изучение основ информатики и вычислительной техники: пособие для учителей / А.В. Авербух, Я.Н. Зайдельман, Г.В. Лебедев. – М., 1992.
2. Апатова Н.В. Информационные технологии в школьном образовании. – М.: Мир, 1994.
3. Бороненко Т.А. Методика обучения информатике (теоретические основы). Учеб. пособ. / Т.А. Бороненко. – СПб.: РГПУ им. А.И. Герцена, 1997. – 100 с.

4. Бороненко Т.А. Методика обучения информатике (специальная методика). Учеб. пособ. / Т.А. Бороненко, Н.И. Рижова. – СПб.: РГПУ им. А.И. Герцена, 1997. – 134 с.
5. Бочкин А.И. Методика преподавания информатики / А.И. Бочкин. – Минск: Высшая шк., 1998. – 431 с.
6. Все про створення інтернет-центрів у школі // Інформатика, 2005. – №8. – 24 с.
7. Жалдак М.І. Методика ознайомлення учнів з поняттям інформації // Комп'ютер у школі та сім'ї, 2001. – №1. – С. 14-18.
8. Жалдак М.І. Педагогічний потенціал комп'ютерно-орієнтованих систем навчання математики // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб.наук.праць.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. –Вип.7. – Київ, 2003. – С. 3-15.
9. Информатика: Учебник / Под ред. Н.В. Макаровой. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 768 с.
10. Каймин В.А. Методика преподавания информатики. – М.: МГИУУ, 1990.
11. Кивлюк О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в системі навчальних дисциплін початкової школи// Початкова школа, 2004. – №4. – С. 34-35.
12. Лапчик М.П. Методика преподавания информатики: Учеб. пособие для студ. пед. Вузов / М.П. Лапчик, И.Г. Семакин, Е.К. Хеннер. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. .
13. Морзе Н.В. Методика вивчення операційної системи // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. - К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2000. – Вип. 2. – С. 47-73.
14. Морзе Н.В. Методи пошуку інформації в глобальній мережі Інтернет // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – Вип. 3. – С. 22-43.
15. Морзе Н.В. Методика вивчення принципів функціонування мережі Інтернет // Комп'ютер у школі та сім'ї, 2001. – №3. – С. 11-15, №4. – С. 9-11.
16. Співаковський О.В. Про вплив інформаційних технологій на технології освіти // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць. – НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Вип.4. – Київ, 2001. – С. 3-11.
17. Співаковський О.В. Тенденції розвитку освітніх інформаційно-комунікаційних технологій // Комп'ютер у школі та сім'ї, 2005. – №5. – С. 24-27.
18. Шиман О.І. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання комп'ютера як універсального дидактичного засобу навчання // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2003. – Вип. 7. – С. 143-150.

14. Інформаційні ресурси

Сайт вчителя інформатики Леонтьєва Д. О. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://leontyev.net/index/kabinet_informatiki/0-7

Опис ключових змін [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://informaticsmon24-new.ed-era.com/opus_zmyn.html

Бесплатные видеоуроки [електронний ресурс]. – Режим доступу: https://videouroki.net/blog/informatika/2-free_video/

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. 2016

Інформатик [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://informaticon.narod.ru/pages/do>

<http://www.mon.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства освіти та науки України.

<http://www.iteach.com.ua> – український сайт програми Intel «Навчання для майбутнього».

Українські освітні портали:

<http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України і Росії

<http://www.ccf.kiev.ua/> - соціальна освіта в Україні (організація семінарів, тренінгів, дистанційна освіта у галузі соціальної педагогіки)

<http://school.kiev.ua/> - портал присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках фізики, математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика)

<http://edu.ukrsat.com/> - для вчителів – методичні розробки, навчальні програми, для учнів – бібліотеки, реферати, олімпіади, адреси шкіл Києва та України

<http://www.edu-ua.net> - освітня українська мережа. Міністерство освіти, Інститут змісту і методів навчання, перелік серверів установ, підлеглих міністерству освіти України, і ін.

<http://www.edu.kiev.ua/> - сервер Головного управління освіти Київської держадміністрації. Концепція інформатизації шкіл м. Києва, телеконференція, адреси і телефони шкіл і ін

<http://www.ednu.kiev.ua/> - Educational Network Ukraine. На цьому сервері представлені всі українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітніми — організаціями, вищі навчальні заклади, докладна інформація про

системи освіти найбільш розвинутих країн, гранти, преса, виставки, конференції, фірми й ін.

<http://www.dlab.kiev.ua/> - сервер Першої української комп'ютерної дидактичної лабораторії. Дистанційне навчання комп'ютерним технологіям, англійській мові й ін. Великий путівник по освітнім серверам Інтернету

<http://www.osvita.org> – Освітньо-консультативний центр "Освіта"

<http://o-svit.iatp.org.ua> - каталог освітніх ресурсів О-СВІТ - інформація для учнів, студентів, педагогів, науковців.

<http://www.osvita.org.ua/> - освітній портал. Події освіти, статті, каталог вищих навчальних закладів України.

<http://www.uchobe.net.ua> - каталог навчальних закладів України.

<http://www.intellect.org.ua> мережа аналітичних центрів України.

Де отримати інформацію про можливість отримання допомоги для освітньої діяльності

<http://www.irf.kiev.ua> - Міжнародний фонд "Відродження".

http://www.asi.org.ua/civic_society/finance.htm - Програми донорських організацій та благодійних фондів, які працюють в Україні (контактні данні фондів, програми), посилання на засоби масової інформації, громадські організації.

<http://dialog.lviv.ua> - мережа з 7 освітніх громадських організацій м. Львова, сфери діяльності - освіта, екологія, місцеве самоврядування

<http://cen.iatp.org.ua> - програми малих грантів мережі громадянської освіти програми IREX в Україні.

<http://visnyk.iatp.org.ua/news/> - Вісник програм шкільних обмінів, відділ преси, освіти та культури Посольства США в Україні.

<http://www.intellect.org.ua/> - сайт-мережа аналітичних центрів України. Містить розділи "освіта та наука", а також "гранти", де вказані заявлені програми розвитку викладачів та стипендії на поточний рік.

<http://gurt.org.ua/> - Ресурсний центр розвитку громадських організацій "Гурт". Інформація про джерела фінансування, заявлені на поточний рік, адреси та контактні дані фондів. Програми навчання, в т.ч. стипендії та програми обміну для учнів та вчителів.

<http://www.pr-center.org.ua> - "Ефективні комунікації" - це веб-ресурс для недержавних організацій, що працюють над розвитком своїх інституцій за допомогою комунікативних технологій. Містить розділ "Гранти" - програми декількох фондів на поточний рік.